

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Φεβρουαρίου 2012 *

«Προδικαστική παραπομπή — Προσέγγιση των νομοθεσιών — Πνευματική ιδιοκτησία — Δικαίωμα του δημιουργού και συγγενικά δικαιώματα — Οδηγίες 93/83/ΕΟΚ, 2001/29/ΕΚ, 2006/115/ΕΚ και 2006/116/ΕΚ — Κατανομή των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως κινηματογραφικού έργου, κατόπιν της συνάψεως συμβάσεως, μεταξύ του σκηνοθέτη και του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου — Εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία αναγνωρίζει τα δικαιώματα αυτά, αποκλειστικώς και αυτοδικαίως, στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου — Δυνατότητα παρεκκλίσεως από τον κανόνα αυτό με συμφωνία μεταξύ των μερών — Παρεπόμενα δικαιώματα αμοιβής»

Στην υπόθεση C-277/10,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Handelsgericht Wien (Αυστρία) με απόφαση της 17ης Μαΐου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουνίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Martin Luksan

κατά

Petrus van der Let,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή), R. Silva de Lapuerta, Γ. Αρέστη και T. von Danwitz, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Μαΐου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο M. Luksan, εκπροσωπούμενος από τον M. Walter, Rechtsanwalt,
- ο P. van der Let, εκπροσωπούμενος από την Z. van der Let-Βαγγελάτου, Rechtsanwältin,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Díaz Abad,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda και τον F. W. Bulst,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία:
 - των άρθρων 2 και 4 της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61).
 - των άρθρων 1 και 2 της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση (ΕΕ L 248, σ. 15).
 - του άρθρου 2 της οδηγίας 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1993, περί εναρμονίσεως της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (ΕΕ L 290, σ. 9), και
 - των άρθρων 2, 3 και 5 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του σκηνοθέτη ντοκιμαντέρ, M. Luksan, και του παραγωγού του κινηματογραφικού αυτού έργου, P. van der Let, σχετικά με την εκτέλεση της συμβάσεως με την οποία ο πρώτος εκχώρησε στον δεύτερο τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού και ορισμένα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του εν λόγω κινηματογραφικού έργου.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η σύμβαση της Βέρνης

- 3 Το άρθρο 14α της συμβάσεως της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (πράξη των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971), όπως αυτό είχε κατόπιν της τροποποίησής του της 28ης Ιουλίου 1979 (στο εξής: σύμβαση της Βέρνης), ορίζει ότι:

«(1) Επιφυλασσομένων των συγγραφικών δικαιωμάτων διά παν τυχόν προσαρμοσθέν ή αναπαραχθέν έργον, το κινηματογραφικόν έργον προστατεύεται ως πρωτότυπον έργον. Ο δικαιούχος δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί του κινηματογραφικού έργου έχει τα αυτά δικαιώματα με τον δημιουργόν πρωτοτύπου έργου, συμπεριλαμβανομένων των εν τω προηγούμενω άρθρω δικαιωμάτων.

(2)

- (α) Ο καθορισμός των δικαιούχων δικαιώματος επί κινηματογραφικού έργου επιφυλάσσεται εις την νομοθεσίαν της χώρας, ένθα ζητείται η προστασία.
- (β) Πάντως, εις τας χώρας της Ενώσεως, εις τας οποίας η νομοθεσία αναγνωρίζει μεταξύ των δικαιούχων τούτων τους δημιουργούς των έργων των συμβαλλόντων εις την πραγματοποίησιν του κινηματογραφικού έργου ούτοι, εάν ανέλαβαν την υποχρέωσιν να εισφέρουν τα τοιαύτα έργα, δεν θα δύνανται, πλην αντιθέτου ή ειδικού όρου, να αντιταχθούν εις την αναπαραγωγήν, την θέσιν εις κυκλοφορίαν, την δημοσίαν παράστασιν και εκτέλεσιν, την ενσύρματον μετάδοσιν εις το κοινόν, την παράθεσιν υποτίτλων και την μετάφρασιν των κειμένων του κινηματογραφικού έργου.
- (γ) Το κατά πόσον ο τύπος της ως άνω υποχρέωσεως δέον διά την εφαρμογήν του προηγουμένου εδαφίου β' να είναι ή ου έγγραφον συμβόλαιον ή ισοδύναμος έγγραφος πράξις ρυθμίζεται υπό της νομοθεσίας της χώρας της Ενώσεως, ένθα ο παραγωγός του κινηματογραφικού έργου έχει την έδραν του ή την συνήθη διαμονήν του. Η νομοθεσία της χώρας της Ενώσεως, ένθα ζητείται η προστασία, διατηρεί εν τούτοις την ευχέρειαν να προβλέπη ότι η εν λόγω ανάληψις υποχρέωσεως δέον να είναι έγγραφον συμβόλαιον ή ισοδύναμος έγγραφος πράξις. Αι χώραι, αι ποιούμεναι χρήσιν της ευχερείας ταύτης, οφείλουν να γνωρίσουν τούτο εις τον Γενικόν Διευθυντήν δι' εγγράφου δηλώσεως, η οποία θα κοινοποιηθή πάραυτα υπ' αυτού εις όλας τας λοιπάς χώρας της Ενώσεως.
- (δ) Διά της φράσεως “αντίθετος ή ειδικός όρος”, νοείται πας περιοριστικός όρος, όστις δυνατόν να συνοδεύη την εν λόγω υποχρέωσιν.

(3) Πλην αντιθέτου ρυθμίσεως υπό της εθνικής νομοθεσίας, αι διατάξεις της ως άνω παραγράφου 2 β δεν εφαρμόζονται ούτε εις τους συγγραφείς σεναρίων και διαλόγων, ούτε εις τους συνθέτας μουσικών έργων, δημιουργηθέντων διά την πραγματοποίησιν του κινηματογραφικού έργου, ούτε εις τον κύριον δημιουργόν τούτου. Εν τούτοις, αι χώραι της Ενώσεως, των οποίων η νομοθεσία δεν περιέχει διατάξεις προβλέπουσας την εφαρμογήν της ως άνω παραγράφου 2 β εις τον εν λόγω δημιουργόν, οφείλουν να γνωρίσουν τούτο εις τον Γενικόν Διευθυντήν δι' εγγράφου δηλώσεως, ήτις θα κοινοποιηθή πάραυτα υπό τούτου εις όλας τας λοιπάς χώρας της Ενώσεως.»

Η συνθήκη της ΠΟΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία

- 4 Η Παγκόσμια Οργάνωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΠΙ) συνήψε στη Γενεύη, στις 20 Δεκεμβρίου 1996, τη συνθήκη της ΠΟΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία. Η Συνθήκη αυτή εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ L 89, σ. 6).
- 5 Η συνθήκη της ΠΟΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία προβλέπει στο άρθρο 1, παράγραφος 4, ότι τα συμβαλλόμενα μέρη συμμορφώνονται με τα άρθρα 1 έως 21 και με το παράρτημα της συμβάσεως της Βέρνης.

Η νομοθεσία της Ένωσης

Η οδηγία 93/83

- 6 Το άρθρο 1, παράγραφος 5, της οδηγίας 93/83 έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ο σκηνοθέτης κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου θεωρείται ως ο δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι και άλλοι θεωρούνται ως συνδημιουργοί του.»

- 7 Το κεφάλαιο II της οδηγίας αυτής, που τιτλοφορείται «Ραδιοτηλεοπτική μετάδοση προγραμμάτων μέσω δορυφόρου», περιλαμβάνει το άρθρο 2 το οποίο, με τον τίτλο «Δικαίωμα ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως», ορίζει:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν αποκλειστικό δικαίωμα, για τον δημιουργό, να επιτρέπει την μέσω δορυφόρου παρουσίαση στο κοινό έργων ως προς τα οποία ισχύει το δικαίωμα του δημιουργού.»

Η οδηγία 2001/29

- 8 Η πέμπτη, η ένατη, η δέκατη, η ενδέκατη, η εικοστή, η τριακοστή πρώτη και η τριακοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

«(5) Χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις οι φορείς δημιουργίας, παραγωγής και εκμετάλλευσης των έργων έχουν πολλαπλασιαστεί και διαφοροποιηθεί αν και δεν χρειάζονται νέες έννοιες για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, οι ισχύοντες κανόνες σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα θα πρέπει να προσαρμοστούν και να συμπληρωθούν ώστε να ανταποκρίνονται δεόντως στην οικονομική πραγματικότητα, όπως η εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης.

[...]

(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία η προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα ως εκ τούτου, η πνευματική ιδιοκτησία έχει αναγνωρισθεί ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες οι απαιτούμενες επενδύσεις για την παραγωγή προϊόντων, όπως τα φωνογραφήματα, οι ταινίες ή τα προϊόντα πολυμέσων, και υπηρεσιών όπως οι “κατ’ αίτησιν” υπηρεσίες, είναι σημαντικές χρειάζεται κατάλληλη έννομη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύλογη αμοιβή και η ικανοποιητική απόδοση των σχετικών επενδύσεων.

(11) Ένα αποτελεσματικό και αυστηρό σύστημα προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων αποτελεί βασικό μηχανισμό ώστε η ευρωπαϊκή πολιτιστική δημιουργικότητα και παραγωγή να εξασφαλίσουν τους αναγκαίους πόρους και να διασφαλιστεί η αυτονομία και η αξιοπρέπεια των δημιουργών και των ερμηνευτών.

[...]

(20) Η παρούσα οδηγία βασίζεται σε αρχές και ρυθμίσεις ήδη κατοχυρωμένες από τις ισχύουσες οδηγίες στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως δε από [την οδηγία 91/250/ΕΟΚ, του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 1991, για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (ΕΕ L 122, σ. 42) όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/98, η οδηγία 92/100, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/98, η οδηγία 93/98 και η οδηγία 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20)]. Αναπτύσσει αυτές τις αρχές και ρυθμίσεις εντάσσοντάς τες στην κοινωνία της πληροφορίας. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των εν λόγω οδηγιών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα οδηγία.

[...]

(31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευομένων αντικειμένων.
[...]

[...]

(35) Σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιρέσεων ή περιορισμών, οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν δίκαιη και επαρκή αποζημίωση για τη χρήση των προστατευόμενων έργων ή λοιπών προστατευομένων αντικειμένων τους. Κατά τον καθορισμό της μορφής, των λεπτομερειών καταβολής και του ενδεχόμενου ύψους αυτής της δίκαιης αποζημίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες κάθε περίπτωσης. Για την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών, πολύτιμο κριτήριο αποτελεί η πιθανή ζημία των δικαιούχων από τη συγκεκριμένη πράξη. [...]»

9 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 ορίζει:

«Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11, η παρούσα οδηγία ουδόλως θίγει τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις σχετικά με:

[...]

β) το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας,

γ) το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις προγραμμάτων μέσω δορυφόρου και την καλωδιακή αναμετάδοση,

δ) τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων,

[...]».

10 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, που τιτλοφορείται «Δικαίωμα διανομής», έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους·

β) για τους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά τις υλικές ενσωματώσεις των εκτελέσεών τους·

γ) για τους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους·

δ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών σε φορέα, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους·

ε) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

- 11 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που τιτλοφορείται «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό», προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

- α) για τους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά τις υλικές ενσωματώσεις των εκτελέσεών τους·
- β) για τους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους·
- γ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών σε φορέα, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους·
- δ) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.

3. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν αναλώνονται με οιαδήποτε πράξη παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό, με την έννοια του παρόντος άρθρου.»

- 12 Υπό τον τίτλο «Εξαιρέσεις και περιορισμοί», το άρθρο 5, παράγραφοι 2, στοιχείο β', και 5, της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

- β) αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο, που πραγματοποιούνται για ιδιωτική χρήση φυσικού προσώπου και για μη εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 στο συγκεκριμένο έργο ή άλλο υλικό·

[...]

5. Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευμένου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.»

Η οδηγία 2006/115/EK

- 13 Η οδηγία 92/100 καταργήθηκε από την οδηγία 2006/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376, σ. 28). Η τελευταία αυτή οδηγία κωδικοποιεί και επαναλαμβάνει, με ανάλογο περιεχόμενο, τις

προαναφερθείσες διατάξεις της οδηγίας 92/100. Λαμβανομένου υπόψη του χρόνου διεξαγωγής των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (Μαρτίου 2008), η οδηγία 2006/115 εφαρμόζεται *ratione temporis*, κατά συνέπεια το Δικαστήριο θα εξετάσει τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σε σχέση προς αυτήν.

14 Η πέμπτη και η δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2006/115 έχουν ως εξής:

«(5) Για τη συνέχεια του δημιουργικού και καλλιτεχνικού έργου των δημιουργών και των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών είναι αναγκαία η ύπαρξη επαρκούς εισοδήματος και οι επενδύσεις που απαιτούνται, ιδίως για την παραγωγή φωνογραφημάτων και ταινιών, είναι ιδιαίτερα υψηλές και ρισκοκίνδυνες. Η δυνατότητα πραγματοποίησης του εν λόγω εισοδήματος και απόσβεσης των επενδύσιμων ποσών μπορεί να διασφαλιστεί αποτελεσματικά μόνο με την ενδεδειγμένη έννομη προστασία των εν λόγω δικαιούχων.

[...]

(12) Είναι αναγκαίο να καθιερωθεί σύστημα με το οποίο θα διασφαλίζεται ότι οι δημιουργοί και οι καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές λαμβάνουν εύλογη αμοιβή από την οποία δεν χωρεί παραίτηση και έχουν τη δυνατότητα να αναθέτουν τη διαχείριση αυτού του δικαιώματος σε εταιρίες συλλογικής διαχείρισης που τους εκπροσωπούν.»

15 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προβλέπει:

«Ο σκηνοθέτης ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου θεωρείται ως δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι θεωρούνται ως συνδημιουργοί και άλλα πρόσωπα.»

16 Κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που τιτλοφορείται «Δικαιούχοι και αντικείμενο του δικαιώματος εκμίσθωσης και δανεισμού»:

«1. Το αποκλειστικό δικαίωμα συναίνεσης ή απαγόρευσης για την εκμίσθωση και το δανεισμό ανήκει:

α) στον δημιουργό, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα του έργου του·

β) στον καλλιτέχνη ερμηνευτή ή εκτελεστή, όσον αφορά τις υλικές ενσωματώσεις της εκτέλεσής του·

γ) για τους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους·

δ) στον παραγωγό της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης μιας ταινίας, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα της ταινίας του.

[...]

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, όταν συνάπτεται, μεμονωμένα ή συλλογικά, μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και παραγωγού, σύμβαση για την παραγωγή ταινίας, ο καλλιτέχνης ερμηνευτής ή εκτελεστής τον οποίο διέπει η σύμβαση αυτή τεκμαίρεται, εφόσον δεν υπάρχουν αντίθετες συμβατικές ρήτρες, ότι έχει εκχωρήσει το δικαίωμα εκμίσθωσης με την επιφύλαξη του άρθρου 5.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν τεκμήριο παρόμοιο με το τεκμήριο της παραγράφου 4 όσον αφορά τους δημιουργούς.

[...]»

- 17 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, της ίδιας οδηγίας, που τιτλοφορείται «Δικαίωμα εύλογης αμοιβής από το οποίο δεν χωρεί παραίτηση», ορίζει:

«1. Εάν ο δημιουργός ή ο καλλιτέχνης ερμηνευτής ή εκτελεστής έχει μεταβιβάσει ή εκχωρήσει το δικαίωμα εκμίσθωσης ενός φωνογραφήματος ή του πρωτοτύπου ή αντιγράφου ταινίας σε παραγωγό φωνογραφημάτων ή ταινιών, διατηρεί το δικαίωμα εύλογης αμοιβής για την εκμίσθωση.

2. Οι δημιουργοί ή οι καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές δεν μπορούν να παραιτηθούν από την εύλογη αμοιβή για την εκμίσθωση.»

Η οδηγία 2006/116/EK

- 18 Η οδηγία 93/98 καταργήθηκε από την οδηγία 2006/116/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (ΕΕ L 372, σ. 12). Η τελευταία αυτή οδηγία κωδικοποιεί και επαναλαμβάνει, με ανάλογο περιεχόμενο, τις προαναφερθείσες διατάξεις της οδηγίας 93/98. Λαμβανομένου υπόψη του χρόνου διεξαγωγής των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (Μαρτίου 2008), η οδηγία 2006/116 εφαρμόζεται *ratione temporis*, κατά συνέπεια το Δικαστήριο θα εξετάσει τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα προδικαστικά σε σχέση προς αυτήν.

- 19 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2006/116 εκθέτει:

«Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγουν την υπό των κρατών μελών εφαρμογή του άρθρου 14α, παράγραφος 2, στοιχεία β', γ' και δ', και παράγραφος 3, της συμβάσεως της Βέρνης.»

- 20 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, που τιτλοφορείται «Κινηματογραφικά ή οπτικοακουστικά έργα», προβλέπει:

«1. Ο σκηνοθέτης ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου θεωρείται ως δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν και άλλους συνδημιουργούς.

2. Η διάρκεια προστασίας ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου λήγει εβδομήντα έτη μετά το θάνατο του τελευταίου επιζώντος μεταξύ των ακόλουθων προσώπων, είτε τα πρόσωπα αυτά έχουν ορισθεί συνδημιουργοί είτε όχι: του σκηνοθέτη, του σεναριογράφου, του συγγραφέα των διαλόγων και του συνθέτη της μουσικής που γράφτηκε ειδικά για να χρησιμοποιηθεί στο κινηματογραφικό ή οπτικοακουστικό έργο.»

Το εθνικό δίκαιο

- 21 Το άρθρο 38, παράγραφος 1, του νόμου σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού (*Urheberrechtsgesetz, BGBl. 111/1936*), όπως τροποποιήθηκε με τον ομοσπονδιακό νόμο που δημοσιεύθηκε στην *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich I, 58/2010* (στο εξής: *UrhG*), έχει ως εξής:

«Τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως επαγγελματικώς παραχθέντων κινηματογραφικών έργων ανήκουν στον κάτοχο της επιχειρήσεως (παραγωγό ταινιών) [...]. Οι προβλεπόμενες στον νόμο αξιώσεις αμοιβής του δημιουργού ανήκουν εξ ημισείας στον παραγωγό και στον δημιουργό, στο μέτρο που δεν είναι ανεπίδεκτες παραίτησεως και ο παραγωγός της ταινίας δεν έχει συμφωνήσει κάτι διαφορετικό με τον δημιουργό [...].»

22 Το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG προβλέπει:

«Σε περίπτωση που αναμένεται ότι ένα έργο, το οποίο αποτελεί αντικείμενο ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής, έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού ή έχει ενσωματωθεί σε παραχθέν για εμπορικούς σκοπούς υπόθεμα εικόνας ή ήχου, πρόκειται, λόγω της φύσης του, να αναπαραχθεί με την ενσωμάτωση σε υπόθεμα εικόνας ή ήχου, κατά το άρθρο 42, παράγραφοι 2 έως 7, για προσωπική ή ιδιωτική χρήση, ο δημιουργός έχει αξίωση για εύλογη αμοιβή (αμοιβή για αναπαραγωγή πραγματοποιούμενη σε υπόθεμα ενσωμάτωσης), εφόσον τίθεται επαγγελματικώς στην κυκλοφορία, στην ημεδαπή, υλικό υποθέματος ενσωμάτωσης έναντι αμοιβής· ως υλικό υποθέματος θεωρούνται άγραφα υποθέματα εικόνας ή ήχου, κατάλληλα για τέτοιες αναπαραγωγές, ή άλλα υποθέματα εικόνας ή ήχου που προορίζονται για τον σκοπό αυτό.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 23 Ο ενάγων της κύριας δίκης, M. Luksan, είναι σεναριογράφος και σκηνοθέτης του ντοκιμαντέρ που τιτλοφορείται «Fotos von der Front» (Φωτογραφίες από το μέτωπο), για τη γερμανική πολεμική φωτογραφία κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Δεν αμφισβητείται ιδίως ότι το ντοκιμαντέρ αυτό, στο οποίο εκτίθεται με κριτική διάθεση η αμφισημία της πολεμικής φωτογραφίας, αποτελεί κινηματογραφικό έργο, προστατευόμενο ως εκ τούτου ως πρωτότυπο έργο.
- 24 Ο εναγόμενος της κύριας δίκης, P. van der Let, είναι παραγωγός και παράγει σε επαγγελματική βάση κινηματογραφικά και λοιπά οπτικοακουστικά έργα.
- 25 Οι διάδικοι συνήψαν τον Μάρτιο του 2008 «σύμβαση σκηνοθεσίας και συγγραφής σεναρίου» (σύμβαση οπτικοακουστικής παραγωγής), στην οποία διευκρίνιζαν ότι ο M. Luksan ήταν σεναριογράφος και σκηνοθέτης της εν λόγω ταινίας και ότι ο P. van der Let επωμιζόταν την παραγωγή και την αξιοποίηση της ταινίας. Δυνάμει της συμβάσεως αυτής, ο M. Luksan παραχώρησε στον P. Van der Let όλα τα δικαιώματα του δημιουργού και/ή συγγενικά δικαιώματα στην εν λόγω ταινία. Πάντως, από την παραχώρηση εξαιρέθηκαν ρητώς ορισμένοι τρόποι εκμεταλλεύσεως, ήτοι το δικαίωμα παρουσιάσεως στο κοινό σε ψηφιακά δίκτυα καθώς και το δικαίωμα μεταδόσεως μέσω του «closed circuit television» και του «pay TV», δηλαδή η (κλειδωμένη) μετάδοση σε κλειστούς κύκλους χρηστών έναντι καταβολής ειδικού αντιτίμου.
- 26 Επιπλέον, στη σύμβαση δεν υπήρχε καμία ρητή ρύθμιση σχετικά με τα προβλεπόμενα στον νόμο δικαιώματα αμοιβής, όπως η αμοιβή για αναπαραγωγή πραγματοποιούμενη σε υπόθεμα εγγραφής περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 42b του UrhG («Leerkassettenvergütung», αυτολεξεί «αμοιβή για κενές κασέτες»).
- 27 Η διαφορά της κύριας δίκης έγκειται στο ότι ο παραγωγός, P. van der Let, κατέστησε την επίδικη ταινία προσβάσιμη στο Διαδίκτυο και μεταβίβασε τα σχετικά δικαιώματα στη Movieeurope.com. Επομένως, η ταινία μπορούσε να τηλεφορτωθεί από τον δικτυακό αυτό τόπο, υπό μορφή «video on demand». Ο παραγωγός διέθεσε επίσης ένα τρέιλερ της ταινίας στο Διαδίκτυο μέσω του You Tube και εκχώρησε τα δικαιώματα που αφορούν την «pay TV» στη Scandinavia.tv.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο σκηνοθέτης, M. Luksan, ενήγαγε τον παραγωγό, P. van der Let, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Υποστηρίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη των τρόπων εκμεταλλεύσεως που του ανήκουν βάσει της συμβάσεως (του δικαιώματος μεταδόσεως σε κλειστούς κύκλους χρηστών μέσω του «video on demand» και του «pay TV»), η εκμετάλλευση της ταινίας της κύριας δίκης εκ μέρους του παραγωγού συνιστά παραβίαση της εν λόγω συμβάσεως και προσβολή των δικαιωμάτων του δημιουργού.
- 29 Αντικρούοντας τα επιχειρήματα αυτά, ο P. van der Let ισχυρίζεται ότι λόγω της «εκ του νόμου εκχωρήσεως» του άρθρου 38, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του UrhG, το σύνολο των αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως της επίδικης ταινίας του ανήκουν, ως παραγωγού της ταινίας, και οι αποκλίνουσες του κανόνα αυτού συμφωνίες ή αντίστοιχη επιφύλαξη είναι ανίσχυρες.

- 30 Επιπλέον, ο P. van der Let υποστηρίζει ότι τα κατά νόμον δικαιώματα αμοιβής του UrhG, μεταξύ άλλων η «αμοιβή για αναπαραγωγή πραγματοποιούμενη σε υπόθεμα εγγραφής», ακολουθούν την τύχη των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως. Κατά συνέπεια, λόγω της συμβάσεως η οποία του χορηγεί το σύνολο των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως της ταινίας, του ανήκει επίσης το σύνολο των κατά νόμον αμοιβών. Συγκεκριμένα, ο P. van der Let διατείνεται ότι βασίμως εισπράττει όχι μόνον το ήμισυ των κατά νόμον δικαιωμάτων αμοιβής δυνάμει του άρθρου 38, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του UrhG, με την ιδιότητα του παραγωγού, αλλά του ανήκει και το έτερο ήμισυ των αμοιβών αυτών που ανήκει, καταρχήν, στον δημιουργό της ταινίας (M. Luksan, ως σκηνοθέτη), σύμφωνα με το ίδιο άρθρο. Συγκεκριμένα, σύμβαση αποκλίνουσα της νόμιμης αυτής διατάξεως είναι επιτρεπτή.
- 31 Ο M. Luksan αμφισβητεί την άποψη αυτή και ζητεί από το αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει ότι του ανήκει το ήμισυ των κατά νόμον δικαιωμάτων.
- 32 Σύμφωνα με τα στοιχεία της αποφάσεως παραπομπής, κατά την αυστριακή νομική θεωρία και νομολογία, το άρθρο 38, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του UrhG αφορά την πρωτογενή και άμεση κτήση των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως αποκλειστικά από τον παραγωγό της ταινίας αντί «κατά νόμον εκχώρηση» ή τεκμήριο μεταβιβάσεως των δικαιωμάτων αυτών. Βάσει της ερμηνείας αυτής του άρθρου 38, παράγραφος 1, του UrhG, είναι ανίσχυρες συμφωνίες αποκλίνουσες από την εν λόγω αρχή πρωτογενούς και άμεσης κτήσεως.
- 33 Όσον αφορά τα κατά νόμον δικαιώματα αμοιβής, μεταξύ άλλων την «αμοιβή για αναπαραγωγή πραγματοποιούμενη σε υπόθεμα εγγραφής», το άρθρο 38, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του UrhG προβλέπει ότι ανήκουν εξ ημισείας στον παραγωγό της ταινίας και στον δημιουργό, επιτρέπει δε ρητώς αποκλίνουσες συμφωνίες, ακόμη και όσον αφορά το ήμισυ του δημιουργού της ταινίας.
- 34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο κλίνει προφανώς υπέρ της απόψεως ότι το άρθρο 38, παράγραφος 1, πρώτη και δεύτερη περίοδος, του UrhG, όπως έχει μέχρι σήμερα ερμηνευθεί από την αυστριακή νομική θεωρία και νομολογία, αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, κατά το αιτούν δικαστήριο, ερμηνεία συνάδουσα προς το δίκαιο της Ένωσης επιβάλλει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 38, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του UrhG αποτελεί μαχητό τεκμήριο μεταβιβάσεως. Επιπλέον, ο σκηνοθέτης έχει δικαίωμα εύλογης αμοιβής το οποίο είναι ανεπίδεκτο παραιτήσεως. Όσον αφορά τα κατά νόμο δικαιώματα αμοιβής, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι ακόμα και αν άρθρο 38, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του UrhG χορηγεί το ήμισυ των δικαιωμάτων αυτών στον δημιουργό της ταινίας, όπερ κρίνει εύλογο, δεν πρέπει να επιτρέπονται αποκλίσεις από τον εν λόγω κανόνα κατανομής.
- 35 Το αιτούν δικαστήριο επιθυμεί να έχει τη δυνατότητα να καθορίσει αν οι κρίσιμες διατάξεις του UrhG, βάσει των οποίων χορηγούνται ορισμένα δικαιώματα στον παραγωγό ανεξαρτήτως συμβατικών διατάξεων, έχουν εφαρμογή ως έχουν μέχρι σήμερα ερμηνευθεί από τα αυστριακά δικαστήρια, ή αν επιβάλλεται αντίθετη ερμηνεία συνάδουσα με το δίκαιο της Ένωσης.
- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Handelsgericht Wien αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν οι διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, ιδίως οι διατάξεις των άρθρων 2, παράγραφοι 2, 5 και 6, της οδηγίας 92/100, του άρθρου 1, παράγραφος 5, της οδηγίας 93/83, και του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/98, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας 92/100, το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83, και τα άρθρα 2, 3, καθώς και 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως της αναπαραγωγής, της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου και της με άλλα μέσα παρουσιάσεως στο κοινό που καθιστούν το έργο προσιτό στο κοινό, ανήκουν σε κάθε περίπτωση, εκ του νόμου και κατά τρόπο άμεσο (πρωτότυπο), στον σκηνοθέτη ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου ή σε άλλους δημιουργούς του κινηματογραφικού έργου που καθορίζει ο νομοθέτης των κρατών μελών και δεν ανήκουν —κατά τρόπο άμεσο (πρωτότυπο) και

αποκλειστικό— στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου; αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης η νομοθεσία των κρατών μελών που παρέχει εκ του νόμου τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως κατά τρόπο άμεσο (πρωτότυπο) και αποκλειστικό στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

α) Διατηρεί, σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο νομοθέτης των κρατών μελών το δικαίωμα, και όσον αφορά τα λοιπά δικαιώματα πέραν του δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού, να προβλέπει, σε σχέση με τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που ανήκουν στον σκηνοθέτη ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου ή σε άλλους δημιουργούς του κινηματογραφικού έργου που καθορίζει ο νομοθέτης των κρατών μελών, κατά την έννοια [του πρώτου ερωτήματος], νόμιμο τεκμήριο υπέρ της μεταβιβάσεως των δικαιωμάτων αυτών στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου και πρέπει —σε καταφατική περίπτωση— να τηρούνται οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 92/100, σχετικά με το δικαίωμα εκμισθώσεως και το δικαίωμα δανεισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής;

β) Εφαρμόζεται η πρωτογενής κτήση δικαιώματος όσον αφορά τον σκηνοθέτη ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου ή άλλους δημιουργούς του κινηματογραφικού έργου που καθορίζει ο νομοθέτης των κρατών μελών και στις αξιώσεις για εύλογη αμοιβή, όπως η καλούμενη αμοιβή για κενές κασέτες του άρθρου 42β του UrhG, ή στις αξιώσεις για δίκαιη αποζημίωση κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα [, υπό β']:

Διατηρεί, σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο νομοθέτης των κρατών μελών το δικαίωμα να προβλέπει, σε σχέση με τις αξιώσεις που ανήκουν στον σκηνοθέτη ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου ή σε άλλους δημιουργούς του κινηματογραφικού έργου που καθορίζει ο νομοθέτης των κρατών μελών, κατά την έννοια [του δευτέρου ερωτήματος, υπό β'], νόμιμο τεκμήριο υπέρ της μεταβιβάσεως τέτοιων δικαιωμάτων αμοιβής στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου και πρέπει —σε καταφατική περίπτωση— να τηρούνται οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας 92/100, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής;

4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα:

Είναι σύμφωνη προς τις προαναφερθείσες διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων η νομοθετική ρύθμιση κράτους μέλους, σύμφωνα με την οποία αναγνωρίζεται μεν στον σκηνοθέτη ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου ή σε άλλους δημιουργούς του κινηματογραφικού έργου που καθορίζει ο νομοθέτης των κρατών μελών αξίωση στο ήμισυ των νόμιμων δικαιωμάτων αμοιβής, η αξίωση όμως αυτή δεν είναι άνευ εξαιρέσεως και, συνεπώς, χωρεί παραίτηση εξ αυτής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- ³⁷ Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 της οδηγίας 93/83, αφενός, και των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας 2001/29, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2006/115 και το άρθρο 2 της οδηγίας 2006/116, αφετέρου, έχουν την έννοια ότι τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης

(δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), ανήκουν αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη, με την ιδιότητα του δημιουργού του εν λόγω έργου. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατά συνέπεια, να μάθει αν οι προαναφερθείσες διατάξεις αντίκεινται σε εθνική νομοθεσία απονέμουσα, αυτοδικαίως και αποκλειστικώς, τα επίδικα δικαιώματα στον παραγωγό του εν λόγω έργου.

- 38 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι τα διάφορα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου έχουν αποτελέσει αντικείμενο πλειόνων οδηγιών. Καταρχάς, το κεφάλαιο II της οδηγίας 93/83 ρυθμίζει το δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου. Ακολούθως, τα δικαιώματα αναπαραγωγής και παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό διέπονται, αντιστοίχως, από τα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2001/29. Τέλος, το δικαίωμα εκμισθώσεως και το δικαίωμα δανεισμού καθορίζεται στα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2006/115.
- 39 Το άρθρο 1, παράγραφος 5, της οδηγίας 93/83 προβλέπει ότι ο σκηνοθέτης ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου θεωρείται ως δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του.
- 40 Ομοίως, το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115 προβλέπει ότι ο σκηνοθέτης κινηματογραφικού έργου θεωρείται ως δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του.
- 41 Αντιθέτως, όσον αφορά την οδηγία 2001/29, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία αυτή δεν παρέχει καμία ρητή ένδειξη όσον αφορά την ιδιότητα του σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου.
- 42 Υπό τις συνθήκες αυτές, τίθεται, πρώτον, το ζήτημα προσδιορισμού της καταστάσεως του σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου σε σχέση με τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που διέπονται από την οδηγία 2001/29.
- 43 Συναφώς, από την εικοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29 προκύπτει ότι η οδηγία στηρίζεται επί των αρχών και κανόνων που έχουν ήδη θεσπιστεί με τις οδηγίες οι οποίες ισχύουν στον τομέα αυτόν, μεταξύ άλλων, με τις οδηγίες 92/100, σχετικά με το δικαίωμα εκμισθώσεως και το δικαίωμα δανεισμού (νυν οδηγία 2006/115), και 93/98, σχετικά με εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού (νυν οδηγία 2006/116). Προβλέπεται ότι η οδηγία 2001/29 αναπτύσσει τις εν λόγω αρχές και κανόνες και τους εντάσσει στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας. Συνεπώς, οι διατάξεις της οδηγίας 2001/29 πρέπει να εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των διατάξεων των δύο τελευταίων αυτών οδηγιών, εκτός αν η οδηγία 2001/29 ορίζει άλλως (βλ., συναφώς, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-9083, σκέψεις 187 και 188).
- 44 Ωστόσο, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/116 θεσπίζει, υπό τον τίτλο «Κινηματογραφικά ή οπτικοακουστικά έργα», τον γενικό κανόνα ότι ο σκηνοθέτης ενός κινηματογραφικού έργου θεωρείται ως δημιουργός του ή ένας από τους δημιουργούς του, τα δε κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν και άλλους συνδημιουργούς.
- 45 Επομένως, η διάταξη αυτή έχει την έννοια ότι, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε επιλογή του εθνικού δικαίου, ο σκηνοθέτης του κινηματογραφικού έργου έχει, εν πάση περιπτώσει, σε αντίθεση με άλλους δημιουργούς ενός τέτοιου έργου, την ιδιότητα του δημιουργού δυνάμει της οδηγίας 2006/116.
- 46 Εξάλλου, το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/116 καθορίζει τη διάρκεια προστασίας ενός κινηματογραφικού ή οπτικοακουστικού έργου. Η διάταξη αυτή συνεπάγεται οπωσδήποτε ότι ένα τέτοιο έργο, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα του δημιουργού ή των συνδημιουργών αυτής και, ειδικότερα, αυτά του σκηνοθέτη τυγχάνουν έννομης προστασίας.
- 47 Δεδομένου ότι η οδηγία 2001/29 δεν ορίζει άλλως και οι διατάξεις της πρέπει να εφαρμοστούν με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 2006/116, καθώς και των διατάξεων της οδηγίας 2006/115, μεταξύ άλλων, του άρθρου της 2, παράγραφος 2, τα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2001/29 πρέπει να ερμηνευθούν ούτως ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα του δημιουργού του σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου που θεσπίζουν τα εν λόγω άρθρα.

- 48 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, σε σχέση με το σύνολο των επίδικων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διέπονται από την οδηγία 2001/29, ο σκηνοθέτης του κινηματογραφικού έργου θεωρείται ως ο δημιουργός ή ένας από τους δημιουργούς αυτής.
- 49 Δεύτερον, πρέπει να προσδιοριστεί κατά πόσον τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης (δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), ανήκουν αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη αυτής, ως δημιουργό του εν λόγω έργου, ή αν, ενδεχομένως, τα δικαιώματα αυτά μπορούν να ανήκουν άμεσα, πρωτογενώς και αποκλειστικώς στον παραγωγό του εν λόγω έργου.
- 50 Όσον αφορά το δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, το άρθρο 2 της οδηγίας 93/83 θεσπίζει το αποκλειστικό δικαίωμα μόνον υπέρ του δημιουργού να επιτρέπει την μέσω δορυφόρου παρουσίαση στο κοινό έργων ως προς τα οποία ισχύει το δικαίωμα του δημιουργού.
- 51 Όσον αφορά το δικαίωμα αναπαραγωγής, το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29 αναγνωρίζει ως δικαιούχους του δικαιώματος αυτού τους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους, και τους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωματώσεως ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους.
- 52 Ομοίως, όσον αφορά το δικαίωμα παρουσιάσεως έργων στο κοινό και το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό, το άρθρο 3 της οδηγίας 2001/29 θεσπίζει το δικαίωμα αυτό προς όφελος των δημιουργών, όσον αφορά τα έργα τους, και τους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωματώσεως ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους.
- 53 Συνεπώς οι επικληθείσες στις τρεις προηγούμενες σκέψεις διατάξεις απονέμουν, πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη, με την ιδιότητα του δημιουργού, τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου της κύριας δίκης.
- 54 Πάντως, παρά τις διατάξεις αυτές του παραγωγού δικαίου, η Αυστριακή Κυβέρνηση, με τις παρατηρήσεις που κατέθεσε στο Δικαστήριο, επικαλείται τον συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 2, στοιχείο β', και 3 του άρθρου 14α της συμβάσεως της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, βάσει των οποίων δύναται να χορηγεί τα ίδια αυτά δικαιώματα μόνο στον παραγωγό του κινηματογραφικού έργου.
- 55 Συγκεκριμένα, από τις διατάξεις αυτές, λαμβανόμενες υπόψη από κοινού, προκύπτει ότι, κατά παρέκκλιση, εθνική νομοθεσία δύναται να μην αναγνωρίζει στον σκηνοθέτη ορισμένα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα αναπαραγωγής και το δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό.
- 56 Συναφώς, πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης προσχώρησαν στη σύμβαση της Βέρνης, ορισμένα πριν από την 1η Ιανουαρίου 1958 και άλλα πριν από την ημερομηνία προσχωρήσεώς τους στην Ένωση.
- 57 Όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 14α της συμβάσεως της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό προστέθηκε κατόπιν αναθεωρήσεων της συμβάσεως που θεσπίστηκαν στις Βρυξέλλες το 1948 και κατόπιν στη Στοκχόλμη το 1967.
- 58 Επομένως, η σύμβαση της Βέρνης έχει τα χαρακτηριστικά διεθνούς συμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 351 ΣΛΕΕ, κατά το οποίο, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1958 ή, για τα κράτη που προσχωρούν, πριν από την ημερομηνία προσχωρήσεώς τους, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών, αφενός, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις διατάξεις των Συνθηκών.

- 59 Στη συνέχεια, επισημαίνεται ότι η Ένωση, μολοντί δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμβάσεως της Βέρνης, υποχρεούται εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 4, της συνθήκης της ΠΟΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, της οποίας είναι συμβαλλόμενο μέρος και η οποία αποτελεί μέρος της έννομης τάξης της, η δε οδηγία 2001/29 αποσκοπεί στην εφαρμογή της, να συμμορφούται προς τα άρθρα 1 έως 21 της συμβάσεως της Βέρνης (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα απόφαση Football Association Premier League κ.λπ., σκέψη 189 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κατά συνέπεια, η Ένωση υποχρεούται να συμμορφούται, μεταξύ άλλων, προς το άρθρο 14α της συμβάσεως της Βέρνης.
- 60 Υπό τις συνθήκες αυτές, το ζήτημα που τίθεται είναι αν οι διατάξεις των οδηγιών 93/83 και 2001/29, για τις οποίες γίνεται λόγος στις σκέψεις 50 έως 52 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να ερμηνεύονται, από απόψεως του άρθρου 1, παράγραφος 4, της συνθήκης της ΠΟΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, υπό την έννοια ότι κράτος μέλος μπορεί, με την εθνική νομοθεσία του, δυνάμει του άρθρου 14α της συμβάσεως της Βέρνης, επικαλούμενο τη δυνατότητα που του παρέχει συμβατικώς το εν λόγω άρθρο, να μην αναγνωρίζει στον σκηνοθέτη τα επίδικα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου.
- 61 Συναφώς, πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι η διάταξη του άρθρου 351, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ έχει απλώς ως αντικείμενο να διευκρινιστεί, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ότι η εφαρμογή της Συνθήκης ΕΚ δεν επηρεάζει τη δέσμευση του οικείου κράτους μέλους να σέβεται τα απορρέοντα από προγενέστερη σύμβαση δικαιώματα τρίτων κρατών και να τηρεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του (βλ. αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1995, C-324/93, Evans Medical και Macfarlan Smith, Συλλογή 1995, σ. I-563, σκέψη 27, καθώς και της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-124/95, Centro-Com, Συλλογή 1997, σ. I-81, σκέψη 56).
- 62 Ωστόσο, οσάκις διεθνής σύμβαση επιτρέπει σε κράτος μέλος τη λήψη μέτρου προφανώς αντιθέτου προς το δίκαιο της Ένωσης, χωρίς όμως να το υποχρεώνει, το κράτος μέλος οφείλει να μη λάβει αυτό το μέτρο (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσες αποφάσεις Evans Medical και Macfarlan Smith, σκέψη 32, καθώς και Centro-Com, σκέψη 60).
- 63 Η νομολογία αυτή πρέπει επίσης να τυγχάνει εφαρμογής *mutatis mutandis* όταν, λόγω εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, νομοθετικό μέτρο λαμβανόμενο από κράτος μέλος σύμφωνα με δυνατότητα παρεχόμενη από προγενέστερη διεθνή σύμβαση αντίκειται προφανώς στο δικαίωμα αυτό. Στην περίπτωση αυτή, το οικείο κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί τη σύμβαση αυτή για να απαλλαγεί των υποχρεώσεων που δημιουργούνται μεταγενέστερα από το δίκαιο της Ένωσης.
- 64 Ωστόσο, προβλέποντας ότι ο σκηνοθέτης κινηματογραφικού έργου θεωρείται ως δημιουργός ή ένας από τους δημιουργούς του, ο νομοθέτης της Ένωσης άσκησε τις αρμοδιότητες της Ένωσης στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα κράτη μέλη δεν είναι πλέον αρμόδια για τη θέσπιση διατάξεων οι οποίες διακυβεύουν την εν λόγω ρύθμιση της Ένωσης. Συνεπώς, δεν μπορούν πλέον να επικαλούνται τη χορηγούμενη με το άρθρο 14α της συμβάσεως της Βέρνης δυνατότητα.
- 65 Ακολούθως, διαπιστώνεται ότι νομοθετικό μέτρο όπως το περιγραφόμενο στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως δεν συνάδει με τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2001/29.
- 66 Συγκεκριμένα, από την ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29, η οποία διέπει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα αναπαραγωγής και παρουσιάσεως στο κοινό, προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, εκτιμώντας ότι η προστασία του δικαιώματος του δημιουργού είναι ουσιώδης για την πνευματική δημιουργία, αποσκοπούσε στο να εξασφαλίσει στους δημιουργούς υψηλό επίπεδο προστασίας. Επομένως, η πνευματική ιδιοκτησία αναγνωρίστηκε ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.
- 67 Πάντως, εφόσον η ιδιότητα του δημιουργού αναγνωρίζεται στον σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου, η αποδοχή της μη αναγνώρισεως των επίδικων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως στον δημιουργό αυτό δεν συμβιβάζεται με τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2001/29.

- 68 Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από τον νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον. Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύεται.
- 69 Έχοντας υπόψη όσα διαπιστώθηκαν στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως, ο σκηνοθέτης του κινηματογραφικού έργου πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει νομίμως αποκτήσει, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας του έργου αυτού.
- 70 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι εθνική νομοθεσία δεν του αναγνωρίζει τα επίδικα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως αντιστοιχεί με στέρηση του νομίμως κτηθέντος δικαιώματός του πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 71 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι διατάξεις των οδηγιών 93/83 και 2001/29, για τις οποίες γίνεται λόγος στις σκέψεις 50 έως 52 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορούν να ερμηνευθούν, από απόψεως του άρθρου 1, παράγραφος 4, της συνθήκης της ΠΟΠ για την πνευματική ιδιοκτησία, υπό την έννοια ότι κράτος μέλος δύναται, με την εθνική του νομοθεσία, βάσει του άρθρου 14α της συμβάσεως της Βέρνης, επικαλούμενο τη δυνατότητα που του παρέχει συμβατικώς το εν λόγω άρθρο, να μην αναγνωρίζει στον σκηνοθέτη τα επίδικα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, εφόσον η ερμηνεία αυτή, καταρχάς, δεν σέβεται τις αρμοδιότητες της Ένωσης στον τομέα αυτό, στη συνέχεια, δεν συμβιβάζεται με τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2001/29 και, τέλος, δεν συνάδει με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 17, παράγραφος 2, του εν λόγω Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων το οποίο εγγυάται την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 72 Λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων, στο πρώτο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 της οδηγίας 93/83, αφενός, και των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας 2001/29, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2006/115 και το άρθρο 2 της οδηγίας 2006/116, αφετέρου, έχουν την έννοια ότι τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης (δικαίωμα αναπαραγωγής, δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), ανήκουν αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη. Συνεπώς, οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν εθνική νομοθεσία απονέμουσα, αυτοδικαίως και αποκλειστικώς, τα εν λόγω δικαιώματα εκμεταλλεύσεως στον παραγωγό του κινηματογραφικού αυτού έργου.

Επί του δευτέρου ερωτήματος, υπό α'

- 73 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε, στο άρθρο 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 92/100, τεκμήριο μεταβιβάσεως του δικαιώματος εκμισθώσεως προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου.
- 74 Το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2006/115, το οποίο επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 2, παράγραφος 5, της οδηγίας 92/100, προβλέπει στο εξής ότι, όταν συνάπτεται μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και του παραγωγού σύμβαση για την παραγωγή ταινίας, ο καλλιτέχνης ερμηνευτής ή εκτελεστής τον οποίο διέπει η σύμβαση αυτή τεκμαίρεται, εφόσον δεν υπάρχουν αντίθετες συμβατικές ρήτρες, ότι έχει εκχωρήσει το δικαίωμα εκμισθώσεως στον παραγωγό.
- 75 Επιπλέον, το άρθρο 3, παράγραφος 5, της οδηγίας 2006/115, το οποίο επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 2, παράγραφος 6, της οδηγίας 92/100, παρέχει στα κράτη μέλη την αρμοδιότητα να θεσπίζουν παρόμοιο τεκμήριο όσον αφορά τους δημιουργούς.

- 76 Λαμβανομένης υπόψη της προκαταρκτικής αυτής διευκρινίσεως, το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου πρέπει να νοηθεί, κατ' ουσίαν, υπό την έννοια του κατά πόσον το δίκαιο της Ένωσης παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τέτοιο τεκμήριο εκμισθώσεως και όσον αφορά τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης (δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), και, σε καταφατική περίπτωση, υπό ποιες προϋποθέσεις.
- 77 Όσον αφορά τον σκοπό επί του οποίου στηρίζονται οι διατάξεις της οδηγίας 2006/115, για τις οποίες γίνεται λόγος στο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να αναφερθεί η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής, η οποία υπενθυμίζει, αφενός, ότι, για τη συνέχεια του δημιουργικού και καλλιτεχνικού έργου των δημιουργών και των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών, είναι αναγκαία η ύπαρξη επαρκούς εισοδήματος και αφετέρου, ότι οι επενδύσεις που απαιτούνται, ιδίως για την παραγωγή φωνογραφήματων και ταινιών, είναι ιδιαίτερα υψηλές και ριψοκίνδυνες. Η δυνατότητα πραγματοποίησεως του εν λόγω εισοδήματος και αποσβέσεως των επενδύομένων ποσών μπορεί να διασφαλιστεί αποτελεσματικά μόνο με την ενδεδειγμένη έννομη προστασία των εν λόγω δικαιούχων.
- 78 Μεταξύ άλλων, από την εν λόγω πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2006/115, προκύπτει ότι πρέπει να ανευρεθεί ισορροπία μεταξύ, αφενός, του σεβασμού των δικαιωμάτων και των συμφερόντων διαφόρων φυσικών προσώπων τα οποία συνέβαλαν στην πνευματική δημιουργία της ταινίας, ήτοι του δημιουργού ή των συνδημιουργών του κινηματογραφικού έργου και, αφετέρου, των δικαιωμάτων και συμφερόντων του παραγωγού της ταινίας, ο οποίος έλαβε την πρωτοβουλία και την ευθύνη της πραγματοποίησεως του κινηματογραφικού έργου και αναλαμβάνει τους συνδεδεμένους με την επένδυση αυτή κινδύνους.
- 79 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας 2006/115, η διάταξη περί του τεκμηρίου μεταβιβάσεως του δικαιώματος εκμισθώσεως προς όφελος του παραγωγού της ταινίας προβλέφθηκε για να ανταποκριθεί σε έναν από τους σκοπούς για τους οποίους κάνει λόγο η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, ήτοι να δοθεί στον παραγωγό η δυνατότητα αποσβέσεως των επενδύσεων που ανέλαβε για την πραγματοποίηση του κινηματογραφικού έργου.
- 80 Κατόπιν αυτού, η διάταξη περί του τεκμηρίου μεταβιβάσεως πρέπει να καλύπτει και τα συμφέροντα του σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ουδόλως διακυβεύει τον κανόνα ότι ο δημιουργός έχει αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, το δικαίωμα εκμισθώσεως και δανεισμού ως προς το έργο του. Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης της Ένωσης επιφυλάσσοντας ρητώς την περίπτωση υπάρξεως «αντίθετων συμβατικών ρητρών», εξέφρασε με τον τρόπο αυτό την επιθυμία να διατηρεί ο σκηνοθέτης τη δυνατότητα να συμφωνεί άλλως, μέσω της συνάψεως συμβάσεων.
- 81 Επομένως, η εν λόγω διάταξη περί του τεκμηρίου αυτού προβλέφθηκε, σύμφωνα με την απαίτηση ανευρέσεως ισορροπίας για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 78 της παρούσας αποφάσεως, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι ο παραγωγός της ταινίας αποκτά το δικαίωμα εκμισθώσεως του κινηματογραφικού έργου, προβλέποντας ότι ο σκηνοθέτης δύναται να διαθέτει ελευθέρως τα δικαιώματα τα οποία έχει με την ιδιότητα του δημιουργού προκειμένου να διαφυλάσσει τα συμφέροντά του.
- 82 Ωστόσο, ο σκοπός που αφορά την εξασφάλιση ικανοποιητικής αποδόσεως των σχετικών κινηματογραφικών επενδύσεων βαίνει πέραν του πλαισίου μόνον της προστασίας του δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού, που διέπεται από την οδηγία 2006/115, εφόσον περιλαμβάνεται και σε άλλες συναφείς με τον τομέα αυτό οδηγίες.
- 83 Συνεπώς, η δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29 επιβεβαιώνει ότι είναι σημαντικές οι απαιτούμενες για την παραγωγή των προϊόντων επενδύσεις, όπως οι ταινίες ή τα προϊόντα πολυμέσων. Επομένως, χρειάζεται κατάλληλη έννομη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύλογη αμοιβή και η ικανοποιητική απόδοση των σχετικών επενδύσεων (βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση της 13ης Ιουλίου 2006, C-61/05, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2006, σ. I-6779, σκέψη 27).

- 84 Πάντως, πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης διευκρίνισε ρητώς, στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29, ότι, μολονότι οι ισχύοντες σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα κανόνες θα πρέπει να προσαρμοστούν και να συμπληρωθούν ώστε να ανταποκρίνονται δεόντως στην οικονομική πραγματικότητα, όπως στην εμφάνιση νέων μορφών εκμεταλλεύσεως, η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, αντιθέτως, δεν χρήζει καμίας νέας προσέγγισης.
- 85 Υπό τις συνθήκες αυτές, εφόσον, αφενός, το 2001, κατά τη θέσπιση της οδηγίας 2001/29, ο νομοθέτης της Ένωσης φέρεται ότι διατήρησε τις διάφορες προσεγγίσεις της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο προγενέστερων οδηγιών, και, αφετέρου, εν προκειμένω, δεν όρισε άλλως, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν αποσκοπούσε στο να παρακάμψει την εφαρμογή έννοιας όπως αυτής του τεκμηρίου μεταβιβάσεως, όσον αφορά τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που διέπει η εν λόγω οδηγία.
- 86 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η διάταξη περί του τεκμηρίου μεταβιβάσεως, όπως αυτή προβλέφθηκε αρχικώς, όσον αφορά το δικαίωμα εκμισθώσεως και το δικαίωμα δανεισμού, στο άρθρο 2, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 92/100, και κατόπιν επαναλήφθηκε, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 3, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2006/115, πρέπει επίσης να τυγχάνει εφαρμογής όσον αφορά τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης (δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό).
- 87 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα, υπό α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δικαίωμα της Ένωσης έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τεκμήριο μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτών της κύριας δίκης (δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), αρκεί το τεκμήριο αυτό να μην είναι αμάχητο ώστε να αποκλείει τη δυνατότητα του σκηνοθέτη του εν λόγω έργου να συμφωνεί άλλως.
- Επί του δευτέρου ερωτήματος, υπό β'*
- 88 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δικαίωμα εύλογης αμοιβής, όπως η δίκαιη αποζημίωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 λόγω της εξαιρέσεως η οποία αποκαλείται «εξαιρέση της ιδιωτικής αντιγραφής», ανήκει αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη, με την ιδιότητα του δημιουργού ή του συνδημιουργού του κινηματογραφικού έργου.
- 89 Εκ προοιμίου, διευκρινίζεται ότι, εφόσον το υποβληθέν ερώτημα αναφέρεται μόνο στη δίκαιη αποζημίωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 λόγω της εξαιρέσεως της ιδιωτικής αντιγραφής, θα δοθεί απάντηση μόνον ως προς τα συναφή δικαιώματα αναπαραγωγής και δίκαιης αποζημιώσεως.
- 90 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη παρέχουν, κατ' αρχήν, στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη, αναπαραγωγή, με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, του συνόλου ή μέρους των έργων τους.
- 91 Το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας αυτής παρέχει το ίδιο δικαίωμα στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωματώσεως ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους.
- 92 Επομένως, τόσο ο σκηνοθέτης, με την ιδιότητα του δημιουργού του κινηματογραφικού έργου, όσο και ο παραγωγός, ως υπεύθυνος των αναγκών για την παραγωγή του εν λόγω έργου επενδύσεων, πρέπει να θεωρούνται αυτοδικαίως δικαιούχοι του δικαιώματος αναπαραγωγής.

- 93 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής των δικαιούχων του δικαιώματος αναπαραγωγής, όταν πρόκειται για αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς (εξαίρεση αποκαλούμενη «της ιδιωτικής αντιγραφής»), υπό την προϋπόθεση, εντούτοις, ότι εξασφαλίζεται, ως αντιπαροχή, ότι οι οικείοι δικαιούχοι των δικαιωμάτων λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση.
- 94 Εφόσον ο σκηνοθέτης του κινηματογραφικού έργου είναι ένας από τους δικαιούχους αυτούς, πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ότι δικαιούται αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, της δίκαιης αποζημιώσεως η οποία οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως της ιδιωτικής αντιγραφής.
- 95 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο υποβληθέν ερώτημα, υπό β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι, με την ιδιότητα του δημιουργού του κινηματογραφικού έργου, ο σκηνοθέτης αυτού πρέπει να δικαιούται αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, της δίκαιης αποζημιώσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 λόγω της εξαιρέσεως η οποία αποκαλείται «εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής».

Επί του τρίτου και του τετάρτου ερωτήματος

- 96 Με τα προδικαστικά αυτά ερωτήματα, τα οποία αρμόζει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τεκμήριο μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, των δικαιωμάτων αμοιβής που ανήκουν στον σκηνοθέτη του εν λόγω έργου.
- 97 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η επίδικη διάταξη του εσωτερικού δικαίου της κύριας δίκης που θεσπίζει το εν λόγω τεκμήριο παρέχει στον σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου τη δυνατότητα να παραιτείται των εν λόγω δικαιωμάτων του έναντι δίκαιης αποζημιώσεως.
- 98 Συνεπώς, πρέπει, προκαταρκτικώς να εξετασθεί αν το δίκαιο της Ένωσης απαγορεύει την εφαρμογή διατάξεως του εσωτερικού δικαίου παρέχουσας στον σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου τη δυνατότητα να παραιτείται των δικαιωμάτων έναντι δίκαιης αποζημιώσεως.
- 99 Εκ προοιμίου, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, εφόσον τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν τα δικαιώματα αμοιβής υπό την έννοια του προηγούμενου ερωτήματος, θα δοθεί απάντηση μόνον ως προς το δικαίωμα αναπαραγωγής και το δικαίωμα δίκαιης αποζημιώσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 λόγω της εξαιρέσεως της ιδιωτικής αντιγραφής.
- 100 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 93 της παρούσας αποφάσεως, από το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 προκύπτει ότι, στα κράτη μέλη που αποφάσισαν να θεσπίσουν την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής, οι οικείοι δικαιούχοι πρέπει να λαμβάνουν, ως αντιπαροχή, δίκαιη αποζημίωση. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν επιθυμούσε να δοθεί στους ενδιαφερομένους η δυνατότητα παραίτησεως από την εν λόγω αποζημίωση.
- 101 Επιπλέον, εφόσον το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής θεσπίζει εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής που ο δημιουργός έχει επί του έργου του, η διάταξη αυτή πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, η οποία συνεπάγεται ότι η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί να βαίνει πέραν αυτού που επιβάλλει ρητώς η εν λόγω διάταξη. Ωστόσο, η διάταξη αυτή επιτρέπει την εξαίρεση μόνο για το δικαίωμα αναπαραγωγής και δεν επεκτείνεται στα δικαιώματα αμοιβής.
- 102 Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται, και βάσει του πλαισίου του, από τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115, λαμβανόμενες υπόψη με γνώμονα τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας, οι οποίες επαναλαμβάνουν, αντιστοίχως, το περιεχόμενο του άρθρου 4, παράγραφος 2,

της οδηγίας 92/100 και της δέκατης πέμπτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας αυτής, στην οποία παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο. Οι διατάξεις αυτές διευκρινίζουν ότι οι δημιουργοί δεν μπορούν να παραιτούνται από την εύλογη αμοιβή για την εκμίσθωση.

- 103 Ασφαλώς, στο πλαίσιο των οδηγιών 92/100 και 2006/115, ο νομοθέτης της Ένωσης έχει χρησιμοποιήσει τον όρο της «αμοιβής» αντί του όρου της «αποζημιώσεως» που προβλέπει η οδηγία 2001/29. Πάντως, η εν λόγω έννοια της «αμοιβής» έχει και αυτή ως σκοπό να αποζημιώσει τους δημιουργούς, επειδή καταβάλλεται για να αποκαταστήσει ζημία που προκλήθηκε στους δημιουργούς [βλ., συναφώς, απόφαση της 30ής Ιουνίου 2011, C-271/10, Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA), Συλλογή 2011, σ. I-5815, σκέψη 29].
- 104 Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 84 και 85 της παρούσας αποφάσεως, κατά τη θέσπιση της οδηγίας 2001/29, ο νομοθέτης της Ένωσης φέρεται ότι διατήρησε τις έννοιες της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο των προγενεστέρων οδηγιών, με την επιφύλαξη ότι δεν ορίζεται ρητώς άλλως.
- 105 Εν προκειμένω, όσον αφορά το δικαίωμα για δίκαιη αποζημίωση που οφείλεται στους δημιουργούς λόγω της εξαίρεσεως της ιδιωτικής αντιγραφής, από καμία διάταξη της οδηγίας 2001/29 δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε τη δυνατότητα του δικαιούχου να παραιτείται του εν λόγω δικαιώματός του.
- 106 Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι, επειδή διαφορετικά θα στερηθούν παντελώς της αποτελεσματικότητάς τους, οι διατάξεις αυτές του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 επιβάλλουν στο κράτος μέλος που εισήγαγε στο εσωτερικό του δίκαιο την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής υποχρέωση αποτελέσματος, υπό την έννοια ότι το κράτος αυτό οφείλει να διασφαλίσει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημιώσεως η οποία προορίζεται να αποζημιώσει τους δημιουργούς που υπέστησαν τη γενομένη ζημία (βλ., συναφώς, απόφαση της 16ης Ιουνίου 2011, C-462/09, Stichting de Thuis kopie, Συλλογή 2011, σ. I-5331, σκέψη 34). Ωστόσο, η επιβολή τέτοιας υποχρέωσης αποτελέσματος στα κράτη μέλη περί εισπράξεως δίκαιης αποζημιώσεως προς όφελος των δικαιούχων δεν συμβιβάζεται εννοιολογικώς με τη δυνατότητα του δικαιούχου να παραιτείται της εν λόγω δίκαιης αποζημιώσεως.
- 107 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το δίκαιο της Ένωσης απαγορεύει την εφαρμογή διατάξεως του εσωτερικού δικαίου παρέχουσας στον σκηνοθέτη του κινηματογραφικού έργου τη δυνατότητα να παραιτείται του δικαιώματός του για δίκαιη αποζημίωση.
- 108 Κατά μείζονα λόγο, το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα θεσπίσεως αμάχητου τεκμηρίου μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, των δικαιωμάτων αμοιβής που ανήκουν στον σκηνοθέτη του εν λόγω έργου, εφόσον το τεκμήριο αυτό θα στερούσε τελικώς από τον σκηνοθέτη την καταβολή της δίκαιης αποζημιώσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29. Πάντως, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως, ο σκηνοθέτης, με την ιδιότητα του δικαιούχου του δικαιώματος αναπαραγωγής, πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνει την εν λόγω αποζημίωση.
- 109 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο και στο τέταρτο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τεκμήριο μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, του δικαιώματος για δίκαιη αποζημίωση που ανήκει στον σκηνοθέτη του εν λόγω έργου, ανεξαρτήτως του αν το τεκμήριο αυτό είναι αμάχητο ή επιδέχεται παρεκκλίσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 110 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση, αφενός, και των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 της οδηγίας 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμισθώσεως, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας, και του άρθρου 2 της οδηγίας 2006/116/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων, αφετέρου, έχουν την έννοια ότι τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτά της κύριας δίκης (δικαίωμα αναπαραγωγής, δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), ανήκουν αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, στον σκηνοθέτη. Συνεπώς, οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν εθνική νομοθεσία απονέμουσα, αυτοδικαίως και αποκλειστικώς, τα εν λόγω δικαιώματα εκμεταλλεύσεως στον παραγωγό του κινηματογραφικού αυτού έργου.
- 2) Η νομοθεσία της Ένωσης έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τεκμήριο μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως του κινηματογραφικού έργου, όπως αυτών της κύριας δίκης (δικαίωμα της μεταδόσεως μέσω δορυφόρου, δικαίωμα αναπαραγωγής και κάθε άλλο δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό, ιδίως το δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό), αρκεί το τεκμήριο αυτό να μην είναι αμάχητο ώστε να αποκλείει τη δυνατότητα του σκηνοθέτη του εν λόγω έργου να συμφωνεί άλλως.
- 3) Η νομοθεσία της Ένωσης έχει την έννοια ότι, με την ιδιότητα του δημιουργού του κινηματογραφικού έργου, ο σκηνοθέτης αυτού πρέπει να δικαιούται αυτοδικαίως, άμεσα και πρωτογενώς, της δίκαιης αποζημιώσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 λόγω της εξαιρέσεως η οποία αποκαλείται «εξαιρέση της ιδιωτικής αντιγραφής».
- 4) Η νομοθεσία της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν τεκμήριο μεταβιβάσεως, προς όφελος του παραγωγού του κινηματογραφικού έργου, του δικαιώματος για δίκαιη αποζημίωση που ανήκει στον σκηνοθέτη του εν λόγω έργου, ανεξαρτήτως του αν το τεκμήριο αυτό είναι αμάχητο ή επιδέχεται παρεκκλίσεως.

(υπογραφές)